

Summæ Theologicæ Scholasticæ Et Moralis In Qvatuor Partes Distributæ Pars ...

In qua de Virtutibus in Communi, & Theologicis, Fide, Spe & Charitate, nec
non Virtutibus Cardinalibus, præsertim Justitia & Jure, ac Religione
ceterisq[ue] annexis, & Vitiis Oppositis in particulari breviter & dilucidè
tractatur

Herincx, Wilhelm

Antverpiæ, 1663

Quæst. III. Quibus conferenda sint Beneficia?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72941](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72941)

Ecclesiastici; immo juxta Doctores ad c. 2. de Præbendis ei derogare censetur simplici collatione beneficii sine prævia præsentatione, etiam non addendo clausulam derogatoriam. Juri patronatus laici potest quoque derogare ex justa, vel necessaria causa, juxta Doctores communiter. Circa hoc tamen non est adeo libera potestas, saltem quod ortum est ex fundatione seu fundi concessione, ædificatione aut donatione per laicos facta: eò quod ipsum, etsi ex sine quodammodo spiritu, le, jure proprio & quasi dominii laicis possideatur, medio oneroso quasi contractu inter Ecclesiam & Patronos. Quemadmodum etiam nequit Ecclesia pro libitu repetere bona Principi sæculari in feudum data. Unde non censetur juri patronatus laici derogatum per generales reservationes beneficiorum, idque etsi generalis clausula ponatur, ad cuiusmodi patroni præsentationem pertineant; immo etsi fiat mentio patroni laici, adhuc non derogatur juri patronatus Regum, Ducum vel Marchionum: sed & in casu, quo derogetur juri Regis aut Principis jus regale habentis, merito sæpe suspicari licet, subreptionem aut obreptionem accidisse. De quibus vide *Wiggers Tract. 7. cap. 3. dub. 3.*

nominacionis ad primò vacantia beneficia, tum ad promotionem studiorum, tum ut in Ecclesijs reperiantur viri docti. Cuius juri non esse derogatum per Tridentinum sess. 24. cap. 19. de reform. ubi revocantur gratiæ expectativæ similiaque privilegia, Pontifex postea consultus dicitur respondisse, teste *Zoesio ad Tit. de Concess. præbenda in fine.*

QUÆSTIO III.

Quibus conferenda sint Beneficia?

DIGNIS five idoneis conferenda esse beneficia, quando inveniri possunt, est indubitatum; patet ex c. *Grave nimis, de Præbendis*, ubi ex Concilio *Lateranensi* sub *Alexandro III.* oppositum dicitur, *grave nimis & absurdum.* Apertè enim rationi adversatur, assumere ad officium spirituale personam idoneam. Ex quo etiam (ut utar verbis Concilii citati) *quantum Ecclesia damna proveniant, nemo sanæ mentis ignorat.* Estque hoc verum, etsi alioquin per statuta fundationis vocaretur præ alijs ad tale beneficium. An autem collatio facta idoneo sit ipso jure irrita, disputatur. Si tamen nullus idoneus inveniri possit, censet *Lessius c. 34. dub. 12.* & alii (quod tamen temperat *Wiggers c. 3. dub. 6.*) indigno seu idoneo beneficium posse conferri ad majora mala impedienda, ne scilicet deveniat ad hæreticos vel alios adhuc magis indignos; comparatione quorum talis respectivè dignus censetur: etsi teneatur pro posse dignum se reddere, & officium assumptum pro virili præstare. Neque sufficit, ut non constet positivè de idoneitate: etsi enim aliàs præsumatur bonus, nisi probetur malus; qualitate tamen idoneum ad beneficia reddentes debent positivè probari seu constare, v.g. ipsum valere scientia, ætate &c. debet enim patronus vel collator quantum in se est adlaborare & curare, ut idoneus præficiatur; adeoque debet posse positivè judicare de idoneitate.

25. Solis dignis Beneficia sunt conferenda.

Quid si aliquis non quærit respicere.

An sufficiat non constare de idoneitate.

26. Magis digni an præferendi.

Qui censentur tales.

An equè libèrè quoad jus patronatus laici.

Notanda circa clausulam hinc derogatoriam.

23. Collatio Beneficiorum penes quos spectat.

Quid possit Capitulum sub vacante.

24. Prærogative Pontificiæ quæ.

Jus nominationis dicitur.

ter Cereza ait: Non ex affectu carnali, sed discreto iudicio debuit Ecclesiasticum officium in personam magis idoneam dispensare. Et novissime Tridentinum sess. 24. c. 1. de reform. declarat omnes & singulos, qui ad promotio-

Gravissima Tridentini verba.
nem proficiende, um, quodcumque ius, quacumque ratione a Sede Apostolica habent, mortaliter peccare, nisi, quos digniores, & Ecclesia magis utiles ipsi iudicaverint, non quidem pœcibus vel humano affectu, aut ambulantium suggestionibus, sed, eorum exigentibus meritis, profici diligenter curaverint. Et quamvis ibi tantum sermo fiat de Episcopopatibus, tamen idem sentire de Parochijs patet manifeste ex cap. 18. ejusdem sessionis, ubi significat obligatum Episcopum, ut magis idoneum eligat.

Nec obstat, quod sess. 7. c. 3. solum dicat, quod beneficia inferiora, præsertim curata, dentur dignis: nam ibi solum agit de requisitis de electio sit postea irritanda, ad quod sufficit si eligatur dignus: postea verò sess. 24. explicuit debere eligi digniorem. Unde in beneficijs curatis, aut quibus alia functio magni momenti est annexa, esse peccatum mortale; quando nempe postponitur notabiliter magis idoneus. Secus si excessus sit parvus aut dubius. Committitur enim acceptio personarum in gravi materia, & contra voluntatem & bonum Ecclesiæ, ac fidelitatem ei debitam in dispensatione bonorum communium; quorum sunt tales economi & administratores, non domini, etiamsi sint supremi Principes, etsi, pro dolor! favores frequenter faciant, ut personæ potius, quam loco provideri curetur. Et planè tot requiruntur ad bonos Ecclesiæ ministros (unde totum Ecclesiæ bonum pendet) ut non obstante virili conatu seligendi optimos, adhuc periculum saepe sit, ne minus apti præficiantur, adeoque ad optimos attendere necesse est, ne frequenter verè idonei sint.

Neque inde sequitur, minus dignum illicite aspirare ad beneficia simul competentibus dignioribus. Nam ordinariū est, ut talis se ipsum credat non minus dignum, vel etsi id non credat, tamen cogitet fieri posse, ut ita iudicent alii, quibus ex officio hoc iudicare incumbit. Quamvis humana nimium se prodat miseria in ambitionibus etiam clericorum: quos magis optandum foret officijs applicari vocatos, quam proprio injectis.

28.

An etiam in Beneficijs non curatis.

Varii nihilominus loquentes generatim de beneficijs non curatis, quos citat & sequitur Diana p. 2. Tr. 15. Resol. 38. censent sufficere, ut conferantur dignis, etsi præmittantur digniores: eò quod alias Prælati ferè omnes essent in statu damnationis, qui passim sic procedunt in beneficijs simplicibus: quodque de his Tridentinum, ac alii Canones id non disponant, vel certè contra Canones antiquo-

res quoad hoc oppositum videatur introductum. Verum alii Proctores passim contradicunt, non verigi praxim oppositam, si supponatur, vel in Ecclesiæ perniciolam reprobare. Tametsi in simplicibus beneficijs, v. g. canonicatibus, capellis &c. juxta Lessium dub. 24. & multos Recentiores non videatur probabiliter mortale peccatum semel vel bis præferre, verè, etsi minus dignum, ratione modici detrimenti, quod inde oritur Ecclesiæ, adeoque ob vitæ materiam. Alii tamen hoc ipsum quoque negant, præsertim quando dignior se offert: ipleque Lessius fatetur, non parvam esse rem, si frequenter id fieret, privando sic Ecclesiæ pluribus ministris dignioribus. In his tamen vitium acceptio personarum purgari potest, si excessum idoneitatis adæquet alterius paupertas, quæ in huiusmodi quoque est spectanda, cum beneficia sint etiam instituta ad sustentationem clericorum, sive ministratum. Quod autem me spectat, censeo obligationem gravem eligendi digniorem quoad huiusmodi beneficia difficulter probari ex jure positivo (quamvis illud in traditione fundatum statuatur pro fundamento Castro Calao apud Lugo d. 35. n. 17.) neque gravis ex jure naturali, si in levioribus saltem, semel atque iterum id fieret, regulariter tamen & communiter id fieri non posse sine gravi Ecclesiæ dispendio. Prout idem Lugo censuit de officijs sæcularibus: de quibus supra.

Nihilominus ex prælatione minus digni non oritur obligatio restitutionis faciendæ, sive digniori, qui strictum jus non habet ad beneficium, sive ipsi Ecclesiæ; quæ cum non patiatur damnum, etsi lucrum inde ei cesset, dignum non respuit, etsi intendat habere digniorem, neque censetur vinculo strictæ iustitiæ præsentatores, electores aut collatores ad hoc obligasse, neque etiam ita se ipsos obligasse existimant. In assumptione tamen indigni juxta communem doctrinam, non videtur contra iustitiam, non quidem respectu eligi præmissi, sed respectu Ecclesiæ, cujus proinde damna inde sacuta tenentur tales reparare in defectu ipsius beneficiarii, qui primo loco tenentur. Quin immo si dignior postponatur digno in concursu (quoties ex lege, statuto, fundatione, aut factâ publicatione adhibetur: prout adhibendus est in parochialibus beneficijs ex decreto Tridentini sess. 24. c. 18. de reform.) videtur injuria restitutioni obnoxia fieri etiam ipsi digniori juxta Maldernum Tr. 9. c. 2. dub. 8. conclus. 6. & alios passim: in concursu enim indictione videtur contineri implicita sponso seu pactum dandi magis idoneo inter concurrentes, qui tali quasi lege & expectatione se sistunt. Et planè (ut etiam fatetur Navarrus c. 17. n. 74. qui præmissis videtur contra

contradicere) sit injuria, si beneficium conferatur cuiquamque extra concurrentes, quidni ergo si non conferatur dignissimo inter illos, ad quem quaeque statum collationem restringit, sicuti ad ipsos concurrentes? Possit tamen concensus aliam mente institui, ut nimirum collator non adstringatur ad aliquem ex concurrentibus, atque adeo nec ad dignissimum inter illos; sed ut deserviat per modum inquisitionis, ad prudenter, et si liberè, in collatione procedendum: quando videlicet ex aliquo capite id prudenter colligi potest.

suffragiis; quoquecumque scrutinia recerentur.

Potes, an resignans secundum juris dispositionem beneficium minus digno si indigno resignetur, non est quaestio peccet? Resp. Opinionem negativam videri probabilem, docerique à Lessio supra, Maldero & aliis passim. In uno Arragon q. 63. ar. 2. dicit esse communem, & conformem praxi receptae, etiam ipsius Summi Pontificis: tamen grave Auctores contradicant. Ratio assignatur, quod resignans non sit ex officio dispensator beneficiorum veluti bonorum communium, ad quae singulis sit concurrenti locus, sed quod instar privati cedat alteri privato in ejusdem favorem jus suum, prout per Canones conceditur. Nihilominus longe dignior se offerat aut in promptu sit, charitas boni communis, juxta Lessium supra obligat, ut is praefertur, praesertim si beneficium sit curatum. Varii etiam Doctores absolute docent resignationem ex obligatione faciendam dignissimo, uti in electionibus est praefertendus. Et plane attendendum est, ne ex hujusmodi renuntiationibus Ecclesia patiatur periculum gravius incommodi, quod saepe subesse potest, dum non sunt in favorem dignioris. De quo vide Lug. disp. 34. sect. 4. n. 50. & seqq.

32. An resignare oporteat beneficium dignissimo.

30. Quibus casibus possit preferri minus dignus.

Nihilominus in casu, quo manus Collatoris sunt ligatae, v. g. quando patronus praesentat dignum, potest & debet Collator instituire illum relicto digniore; cum non nisi praesentatum instituire possit, ita ob quietem publicam statuente Ecclesia. Idemque est de confirmante electionem. Sic quoque beneficia certis familiis aut oppidis ex sua fundatione adstricta licite conferuntur dignissimo inter capaces vi fundationis, dum tamen verè dignus sit. Similiter juxta antiquos Canones c. Nullus dist. 61. & c. Metropolitano dist. 63. in pastorem Ecclesiae praeficiebatur dignissimus inter eos, qui in gremio Ecclesiae reperiebantur, ratione idiomatis, notitiae populi & cleri, recepti affectus, praecedentiumque in eadem Ecclesia meritorum: quod plerumque satis rationale est, & utile ipsi Ecclesiae. Ob quas causas etiam modo (quando Canones isti non sunt ita in usu) expediret haberi talium personarum considerationem, praesertim in officii Episcopatu inferioribus. Vide Zoesium Tit. de Electione n. 44. & Maldernum supra.

31. Quid si modo sit impedienda electio indigni.

Praeterea si periculum sit, ne introducat indignus, nec possit juvari dignissimus, eius promotio velut impossibili dimissa, debet (si fieri possit) consuli necessitati Ecclesiae conveniendo in mediocriter saltem dignum, ut hac ratione excludatur indignus. Similiter saltem id licebit, si hac ratione sit removendus minus dignus, aut primo moveatur dignior. Si autem suffragia dividantur inter duos dignos, & non appareat spes juvandi dignissimum e duobus, juxta Lessium c. 34. dub. 13. licite datur digno suffragium, dignissimo eodem non profuturum: Quod tamen post Dominicum Soto non admittit VViggers c. 3. dub. 7. Neque ego auctor vel consultor esse cupiam, ut aliter fiat: justum enim est, ut justitia distributiva servetur, & alii recogitent, se non fuisse aequos electores, ipseque electus ex inde se magis intra limites modestiae contineat, praetermissio denique digniori suus honor servetur. Quamvis è contra non sit suadenda quorundam veluti obstinatio, qui cum nobili electionum incommodo insistere pergunt suis imaginationibus & frustrancis

Variae porò conditiones requiruntur, ut quis sit habilis & idoneus ad beneficia. Primò, ut sit legitimo toto natus. Cum illegitimis autem potest dispensare Episcopus ad simplex beneficium; quod tamen habere nequit in Ecclesia, in qua pater fuit beneficiarius. Sed neque filius legitimus à presbytero ante ordinationem conjugato genitus, est capax beneficii, quod ante ipsum immediate possederat pater.

33. An requiruntur ad beneficium obtinendum.

Quid ex parte Napoleum.

Secundò, certa aetas, pro Episcopali quidem, ut eligatur, qui annum trigessimum exegerit, pro dignitate curata, itemque beneficio parochiali (idem est de Vicaria perpetua) qui annum vigesimum quintum attigerit, seu illum inchoaverit c. 7. de Elect. & Trid. sess. 24. c. 12. pro dignitate non curata & personatu, ut assumendus non sit minor viginti duobus annis. Ad Canonicatus, aliaque simplicia beneficia requiritur annus decimus quartus saltem inchoatus, sess. 23. c. 6. nisi ex fundatione (cui Tridentinum non derogavit) aliter cautum sit. Denique Abbatis, Prioris, & cujuscumque nominis praefecta conventus Monialium eligi debet non minor quadraginta annis, & quae octo annis post professionem laudabiliter vixerit, Trid. sess. 25. c. 7. Quod si talis desit, postulari potest ex alio monasterio. Quod si tamen hoc videatur incommodum praesidi electionis, poterit eligi alia de consensu Episcopi vel alterius Praelati, quae triginta annos æ-

34. Qua aetas.

Praefecta Monialium cujus aetatis esse debet.

Quid si non appareat spes juvandi dignissimum.

tatis expleverit, & quinque annis post professionem rectè vixerit. *Utd. supra.*

35. *35. An benefici-
cium requi-
ritur con-
sura.*
Tertio, tonsura clericalis praequiritur ad honorem collationis c. *De litteris, de Transactionibus*; Et si sufficiat eam esse susceptam, priusquam ipsa praesentatio fiat, seu littera praesentationis exhibeantur Ordinario.

36. *36. Calibatus.*
Quarto similiter requiritur calibatus. Sic tamen, ut qui virginem duxit, & eam consentiente continentem vivit, possit ad beneficium admitti, c. 2. *de clericis conjugatis*. Immo beneficio obtento privatur Clericus ipso facto, quod matrimonium validè contrahat. In sacris verò constitutus, veluti invalidè contrahens, non privatur quidem ipso facto, etsi merito privati possit in poenam, sic tamen ut ob honorem status ei aequaliter maneat de sustentatione provisum.

36. *36. Scientia.*
Quinto requiritur scientia officio rectè exequendo *Decessaria c. 7. de Elect.* Sic ut juxta receptam Doctorum sententiam (quae ex *Tridentino sess. 22. c. 4.* colligitur) promotio omnino illiterati sit nulla. Quis autem talis censetur, controvertitur. Aliqui censent sufficere ad simplex beneficium scientiam, quae sufficit ad clericalem tonsuram, scilicet ut sciat latine legere & scribere, Alii tamen censent cum *Maldero Tr. 9. c. 2. de Benefic. Eccles. dub. 14.* illiteratum eum dici respectu beneficii, qui latinum saltem aequaliter non intelligit.

37. *37. Morum honestas.*
Sexto, vita & morum honestas; uti ratio ipsa ministerii dicitur: sicut è contra morum improbitas in ministris maximam Ecclesiae perniciem generat. Unde infamibus & criminosis facta collatio irritanda decernitur c. *Inter dilectos, de Excessibus Praelatorum*; etsi juxta *Nagarrum c. 27. num. 251. Lessium dub. 23.* Contra plures alios & seclusa alia inhabilitate criminum annexa non sit ipso facto irrita; prout inhabiles sunt excommunicati. Addi solent suspensae & irregulares. Sed non satis apparet ex jure provisionem regularis aut suspensae esse ipso facto irritam, & non potius irritandam. Vide dicta p. 2. *Tract. de Legibus*, ubi de Censuris actum est. Addit quoque *Lessius c. 34. dub. 22.* interdictos: sed non satis ex jure probat. Ingressus in beneficium (qualis censetur, qui scienter absque titulo canonico, aut legitimo jure accipit vel retinet beneficium) est quidem inhabilis ad illud, in quod est intrusus, non verò ad alia. Vide varios intrusionis modos apud *Lessium c. 34. dub. 22.*

37. *37. Carentia Excommunicationis.*
De suspensae & irregulares.

37. *37. De Interdicto.*

37. *37. De Intruso.*

38. *38. Habilitas ex parte corporis.*

Septimo ex parte corporis juxta rationem naturalem ea requiritur aptitudo, quae necessaria est ad decenter praestandum munus beneficio annexum; v. g. ut non sit caecus. Si tamen debilitas aliqua super veniat causans ineptitudinem ad officium,

potest nihilominus frui beneficio obtento, salvo, quòd per idoneum vicarium provideat obligationi fundationis, aut animabus, quarum cura fuerit beneficio annexa.

39. *39. Intentio Status Ecclesiastici & Ordinis.*
Octavo requiritur intentio Status Ecclesiastici, & Ordinis beneficio annexi, si quis sit. Quae pensanda est ex bona fide, & candida mente statum non deserendi, nisi justa seu honesta causa incideret: cum Ecclesia id non ingendat, neque semper rationabiliter intendere tam strictè ad perseverantiam in statu Ecclesiastico arctare, sed potius nondum ordinatis liberum ad nuptias transitum concedat. Alis communi Doctorum sententia non licet beneficium acceptare vel retinere. Non enim aequum est, ut bonis Ecclesiae gaudeant, qui necdum stauerunt se ministerio Ecclesiae mancipare. *Sanchez r. 7. de Matrim. d. 45. n. 19.* cenet tali intentione carentem seu contrariam habentem non peccare mortaliter, quando beneficium non requirit mox sacrum Ordinem, & illud accipiens intendit interim muneri suo satisfacere: eò quòd jura non videantur determinare quòd acceptans beneficium debeat habere animum perseverandi in ministerio Ecclesiae. Quod similiter (etsi non satis tutum appareat *VViggers c. 3. dub. 16.* ob communem sententiam in re adeò gravi contrariam in communi fidelium apprehensione, ipsaque Ecclesiae mente jus beneficiarium decernentis esse perpetuum) tamen probatur *Lessio dub. 26.* praesertim si causa studiorum vel simili honesto fine fiat, & non ut splendide vivat, eò quòd tunc Ecclesia sit magis invita, graviusque decipiat. Saltem satis convenire videntur Doctores in hoc, quòd adimpleto officio non sit onus restituendi fructus interitus perceptos. Nisi quòd c. *Commissa 35. d. Ceterum, de Elect. in 6.* specialiter statuatur, ut suscipiens officium parochiale sine animo suscipiendi intra annum sacerdotium, teneatur restituere fructus perceptos (nisi mutata voluntate intra annum promotus fuerit) sique inhabilis ad idem beneficium; relicta Episcopo facultate dispensandi ad septem annos ratione studiorum, si primo anno promoveatur ad subdiaconatum. Hoc tamen statutum tamquam odiosum & velut poenale non est extendendum ad alia beneficia.

40. *40. An liceat Parochiam suscipere cum animo transgrediendi.*
Petes, an peccet recipiens beneficium parochiale animo non residendi, sed resignandi vel permutandi? Resp. in hoc quidem apparere quamdam deordinationem, si causa desit, non tamen culpam, saltem gravem; cum non appareat jus id prohibens, neque inferatur detrimentum notabile Ecclesiae, ut proinde talis non teneatur ad restitutionem fructuum, quae nullo est jure statuta.

Nonò

41.
Beneficio
sufficiens
alterum su-
peraddere
sufficiunt.

Nono requiritur, ut assumendus non habeat aut saltem retineat aliud beneficium sufficiens ad honestam sustentationem. Nam (ut alia jura præteream) *Tridentinum sess. 24. c. 17. de reform. statuit, ut in posterum unum tantum beneficium Ecclesiasticum singulis conferatur. Quod quidem si ad vitam ejus, cui conferatur, honeste sustentandam non sufficiat; liceat nihilominus aliud simplex sufficiens, dummodo utrumque personalem residentiam non requirat, eidem conferri. Hæc, non modo ad cathedrales Ecclesias, sed etiam ad omnia alia beneficia, tam secularia, quam regularia quæcumque, etiam commendata, pertineant, cujuscumque tituli ac qualitatis existant. Quæ verba clariorum sensum, quam observantiam alicubi habent. Itaque in defectu sufficientis sustentationis locus est duplicitati beneficiorum, quorum saltem alterutrum sit simplex, non requirens residentiam personalem.*

Insuffici-
ti aliud ad-
dere qui li-
cium sit.

42.
Sufficiencia
Beneficii
qualiter
estimanda.

Sufficiencia potest beneficii vix potest certius determinari juxta *Malderum Tr. 9. cap. 2. dub. 17.* quam attendendo, an juxta stylium consuetum sui similibus clericorum bonorum & timoratorum sufficiat sustentationi clerici & suorum. Per suos autem intelliguntur à Doctoribus famuli, parentes, fratres & consanguinei egenes. Quibus adjungi possunt illi, quos ex pietate aut honestate clericus hospitio excipere quasi cogitur. Quocirca attentâ multiplici consideratione locorum, qualitatis personarum, aliarumque circumstantiarum, relinquendam censet *Malderus supra*, & alii Doctores sufficiencia istam arbitrio prudentis pro foro conscientie, & judicis pro foro externo. Quando tamen beneficia sunt legitime unita, censentur quasi unum, adeoque possunt ambo retineri, immo non nisi simul obtinentur; prout decanatus, alterive dignitatis solet esse annexus canonicatus, vel canonicatus officium parochiale.

Beneficia
unita ut
minus cen-
sentur.

43.
In plura-
tate benefi-
ciorum qui
Pontifex
valeret di-
spensare.

Potest etiam ex dispensatione Pontificis, dum subest justa causa, quis obtinere plura beneficia. Prout ex præxi Pontificis, & exemplis etiam Sanctorum constat, qui concedente aut etiam jubente Pontifice plura beneficia, puta Episcopatus, Abbatis, obtinuerunt. Est quidem in hujusmodi pluralitate species mali, sic per illam, nisi causa justa exulet, *Ecclesiasticus ordo pervertatur* teste *Tridentino sup.* quatenus hæc viâ diminuitur cultus divinus, in erectione beneficiorum maxime intentus, Ecclesie destituuntur ministri, adeoque fundatores frustrantur suâ intentione, pauperesque clerici & plerumque magis idonei provisione fraudantur, generatur ambitio, avaritia, luxus, dissolutio Ecclesiasticæ disciplinæ. Quibus accedit, quod multum sit, si vel unum officium quis dignè administret. Nihilominus *Herincx Sum. Theol. Pars III.*

causa subsistente, non apparet in pluralitate ista semper malitia intrinseca. Talis causa generatim censetur necessitas vel magna Ecclesie utilitas. Quod reduci possunt alia allegari solita. Sic hodieque conferuntur interdum principibus viris plures Episcopatus, ut sint potentiores ad resistendum hostibus Ecclesie, singulariter milititer Doctrina aliæque qualitates interdum dicuntur, ut unus pluribus præficiatur Ecclesiis, quibus creditur utilis uturus, quam si singulis singuli præficerentur pastores. Quod si justa causa desit, communi Doctorum sententiâ dispensatus non est in conscientia tutus. Et si dispensatio collationem faciat validam, & tribuat titulum, adeoque dispensatus non teneatur ad restitutionem fructuum.

44.
Quæ sine
compatibili-
lia.

Hinc patet de jure ea solum beneficia esse compatible, quorum alterutrum saltem personalem residentiam non requirit, nec sufficit ad honestam sustentationem. In quibus simul retinendis generali consuetudine obtinuit (teste *Valensi Tit. de concess. præbende 3. 4. n. 9.*) ut non petatur dispensatio, sed cujusque conscientie relinquatur, ut judicet, an unum non sufficiat ad sui sustentationem, quo excusari possit apud Deum, Et si tutius sit, ut iudex seu prælatus id æstimet, ne improba cupiditas sibi mentiat.

45.
Quæ in-
compatibili-
lia primi
generis.

Incompatibilia quoque alia sunt primi generis: alia incompatibilia secundi generis. Illa sunt, quorum posterius obtentum & pacificè possessum cum libera fructuum perceptione (nisi per beneficium stet, quo minus sic possideat) facit ipso jure vacare primum. Unde non currit hæc incompatibilitas juxta *Zyann Tit. de cler. non resid. n. 11.* pro annis carentie. Similiter non vacant beneficia promotorum ad Episcopatus titulares in terra infidelium.

Talia sunt duo Episcopatus, si alter vel uterque tantum sit datus in commendam. Patet *c. de multa, de præbendis, & Trid. sess. 7. c. 2.* Immo hoc ipso, quo Episcopus (supple non secularis) electus est & confirmatus, ac bonorum Ecclesie administrationem est adeptus, vel effluerit præfixum tempus ad petendam confirmationem, vacant omnia ejus beneficia antè obtenta *c. cum in quæstis, de Elect.* Talia item sunt beneficia plura curata, dignitates, personatus & officia *c. de multa, de præbendis, & Extrav. Execrabilis eod. tit.* Immo qui secundo pacificè obtento, non statim iterum resignat, perdit utrumque juxta *Extrav. cit.* cum hoc tamen discrimine, quod prius teneatur in conscientia dimittere ante omnem sententiam, secundum autem non, nisi per sententiam judicis illo exuatur. Vide *Lessium cap. 34. n. 143.* Eiusdem generis incompatibilia sunt præbendæ, seu quæcumque beneficia uniformia sub eodem recto, sive in eadem Ecclesia, ut duo Canonicatus, aut

duæ facellanæ ad eandem functionem concurrentes, in eadem Ecclesia.

46.
Qua incompatibilia secundi generis.

Alia sunt incompatibilia quoad retentionem tantum, quia scilicet simul retineri non possunt, &que dispensatione. Non tamen ita sunt incompatibilia, ut per acceptationem & possessionem pacificam secundi videret prius, sed jure sed datur optio habenti, ut eligat retinendum; altero vero potest per superiorum privari. Et hæc vocantur incompatibilia secundi generis: cuiusmodi sunt dignitas & canonicatus in diversis Ecclesiis, & reliqua, residentiam quidem personalem requirentia, non tamen habentia curam animarum, dignitatem, personatum, vel officium annexum; nec sunt uniformia sub eodem recto, licet simplicia sint.

Finaliter observat *Zypaus Tit. de Cler. non resd. n. 6.* quod si in gratiam Ecclesiæ fiat unio parochialium Ecclesiarum etiam ad tempus, vel alterutra simul detur in commendam seu deservituram, v.g. ob proventuum tenuitatem, tamen nonnulli velint hodie sine dispensatione Concilii id non licere, verius tamen esse, quod Tridentini decreta juxta ejusdem Concilii rationes, & priores canones distinctionem recipiant; qui cum etiam veterum beneficiorum curatorum pluralitatem, admittunt tamen exceptionem causâ tenuitatis c. *Eam te in sine, de Etat. & qualis. presciend.* Quam (ut subdit) rationem secuta est *Synodus Mechliniensis II.* per Paulum V. probata *Tit. 17. c. 3.* quasi proinde pluralitas in cupiditate radicata sit prohibita, non ea quam utilitas Ecclesiæ postulat.

QUESTIO IV.

De Obligationibus Beneficiorum.

47.

HÆ varia esse possunt pro qualitate beneficiorum & varietate fundationum, quorum tenor est inspiciendus. Duæ sunt magis solennes, hæcque tractanda.

Residentia personalis in beneficiis curatis quod iure requiritur.

Prima est obligatio residentie personalis, quæ incumbit omnibus habentibus beneficia quibus cura animarum est annexa; prout clarè determinat *Tridentinum sess. 23. c. 1. de reform.* ubi etiam satis apertè videtur supponere obligationem hanc esse juris divini, supple naturalis.

48.
Qualis absentia permittatur Episcopis.

Permittitur tamen *Tridentinum* Episcopis abesse quotannis continuè vel interruptè ad summum tribus mensibus, ex æqua causa, & sine Regis detrimento: quod an ita sit, abscedentium conscientia relinquit. Quod si ultra tres menses absint, requiritur proportionata causa, à Pontifice aut à Metropolitano, vel eo absente suffraganeo Episcopo antiquiori residente (qui idem Metropolitanus absentiam probare debet) in scriptis approbanda. Nisi

cum absentia incidit propter aliquod munus & reipublicæ officium Episcopatus adiunctum: cuius quoniam causa sunt notoria & interdum repentina, nec eas quidem significari Metropolitano necesse erit. Alioquin præter alias pœnas, & peccati moralis reatum, fructus pro rata non faciant suos. Vide *Tridentinum*. Quod eadem quoad pœnas, culpam, fructuum, etiam in foro conscientie eo ipso pro rata absentia (supple, quatenus excedentis bimestre seu tempus absentia etiam citrà consensum Episcopi licitæ) amissionem statuit circa inferiores curam animarum habentes, qui causâ ab Episcopo probandâ in scriptis, relictoque vicario idoneo licentiam ultra bimestre, nisi ex gravi causa, non obtineant. Ad solius bimestris absentiam, etsi aliqui Episcopi licentiam necessariam putent, non videtur receptum, hæc saltem per mores, præsertim in absentia discontinua. Quoniam (ut ipsam *Tridentinum* supra ait) qui aliquantisper tantum absint, ex veterum Canonum sententia non videntur abesse, quia statim reversuri sunt.

Aut inferioribus Curatis.

Præbendati autem in Ecclesiis Cathedralibus vel Collegiatis non possunt juxta *Tridentinum sess. 24. cap. 12. de reform.* vigore cujuscumque statuti vel consuetudinis, in anno abesse ultra trimestre, sub comminatione privationis medietatis fructuum pro prima vice, aut omnium istius anni pro secunda. Crescente verò contumaciâ contra talem procedi juxta Canonum Constitutiones mandat Concilium. Tempus nihilominus absentia potest per statuta restringi, non extendi. Tamen in variis locis Germaniæ *Tridentinum* non sic quoad tempus determinatè per illud absentia in vigore, sed alibi solum requiritur residentia semestris, alibi trimestris.

49.
De Residentia Canonorum.

Advertendum tamen *Tridentinum* non derogare privilegiis Apostolicis aut juris communis. Unde juxta tenorem juris communis excusari possunt duo Canonici (qui tamen non taxativè exprimuntur) c. *Ad audientiam, de Cler. non resident.* sed quia non de pluribus Pontifex cogabatur, ut vult *Zypaus eccl. Tit. num. 44.* dum tamen suo tali occasione Ecclesia defectu Ministrorum non laboraret) si sint in obsequio Episcopi ad obsequium Papæ, vel qui licentiam debentiam habent.

50.
Excusantur Canonici, qui sunt in obsequio Episcopi vel Papæ, vel licentiam debentiam habent.

Item docentes Theologiam durante toto tempore professionis, vel illam audientes pro quinquennio non requisita ullâ licentia, quam jure concessa. c. *Super specula, de Magistris.* Quod plerumque extendi solet ad docentes vel audientes jus Canonicum. Hujusmodi enim de causa abentes abesse consentur pro utili.

Item docentes vel audientes Theologiam de jure Canonicum.